

نقش تعارضات منافع ایران و آذربایجان و تأثیر آن بر همگرایی و واگرایی دو کشور در 1380-1397

علی پناهی حسن باروق *، 43،

1397-11-03

سوگیری بین‌المللی و همچنین رفتار سیاست خارجی جمهوری آذربایجان در موارد بسیاری، حاکی از نوعی واگرایی نسبت به ایران و گرایش به قدرت‌های فرامنطقه‌ای است. به صورتی کلی تر، در خلال بررسی رفتار خارجی این کشور و سیر روابط خارجی آن، نکته‌ای که به وضوح برجسته می‌شود، جوانب واگرایانه رفتار خارجی جمهوری آذربایجان در قبال همسایگان خود به ویژه ایران، ترکمنستان و همچنین مقاومت ضمنی در برابر فعالیت و منافع روسیه می‌باشد. هدف پژوهش حاضر، سیر در اشتراکات و اختلافات در منافع ملی ایران و آذربایجان در فاصله زمانی 1380 - 1397 و تعیین چارچوبی جهت توضیح تشدید واگرایی در روابط آن دو است تا با استفاده از تحلیل فرصت‌ها و چالش‌های رابطه دو کشور و پیامدهای آن، امکان تجزیه و تحلیل بهتر مناسبات و درک نقش عوامل گوناگون، به ویژه منافع ملی، در سوگیری سیاستگذاری‌های هر یک را فراهم کند. روش این تحقیق برای شناسایی هر یک از دلایل تأثیرگذار بر تشدید واگرایی در روابط متقابل ایران و آذربایجان، استفاده از سوابق تاریخی و مستندات آماری در کنار بررسی فراز و فرودها و چالش‌های سیاسی، امنیتی، اقتصادی، فرهنگی و زیست محیطی است. یافته‌های این تحقیق نشان داد که سیاستگذاری‌های متعارض در حوزه‌های سیاست، امنیت، اقتصاد، فرهنگ و محیط زیست و اقدامات انجام شده بر پایه این سیاست‌ها، در واگرایی دو کشور نقش بسیار مهمی ایفاء کرده اند. بنابراین نتیجه گرفته شد که روابط ایران و آذربایجان با وجود برخورداری دو کشور از مرز آبی و خاکی، اشتراکات فرهنگی و مذهبی و قومیتی و زبانی، ضعیف بود و آذربایجان با توجه به تصور از موقعیت ژئوپلیتیکی خود و تصور از چالش‌ها و تهدیدات پیرامون خود، بیشتر به خارج از منطقه و به سوی کشورها و بلوک‌هایی گرایش پیدا کرده است که به طور سنتی با قدرت‌های منطقه خزر، روسیه و ایران، تعارضات جدی دارند.

کلمات کلیدی : سوگیری بین‌المللی، چالش‌های سیاسی، سیاست خارجی، همگرایی، واگرایی

[Islamic Azad University, Rasht Branch - Thesis Database](#)

[دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رشت - سامانه بانک اطلاعات پایان نامه ها](#)